

Kodanikuühenduste rahastamisest Harjumaa omavalitsustes

Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Külli Vollmer

18. jaanuar 2017

Kodanikuühenduste rahastamise analüüs maakonna KOVides

- Tellija: Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK)
- Teostajad: Maakonna Arenduskeskuste (MAK) MTÜ konsultandid
- Harjumaal: HEAK konsultandid Maret Lepiksaar, Jevgenia Rõbakova, Külli Vollmer
- Metoodika: dokumendianalüüs (rahastamisvõimaluste tingimuste, korra vm rahastamisprotsessi reguleeriv dokument)
- Tähtaeg: detsember 2016

-
- **Kodanikuühenduste** all mõistetakse selle analüüsi võtmes kõiki registreeritud MTÜ-sid ja SA-sid.
 - **Toetuste** all mõistetakse selle analüüsi võtmes kõiki rahalisi toetusi kodanikuühendustele.

- **Ühenduste rahastamise juhendmaterjal, 2013**

https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/yhenduste_rahastamise_juhendmaterjal_parandatud.pdf

Kuidas on kodanikuühenduste rahastamine korraldatud? Kas toetusvõimalusi on kõigis KOVides?

- Harjumaal on 22 kohalikku omavalitsust, toetuskord on olemas 21-s. Puudub Padise vallal.
- Enamikes omavalitsustes on olemas projekti- ja tegevustoetuste eraldamise kord.
- Valdavalt on projekti- ja tegevustoetused, lisaks ka ühekordsed toetused (Anija, Aegviidu, Saue), ühes Määruses.
- On ka investeeringutoetus (Rae, Raasiku), külaraha (Kuusalu), huvitegevuse (Jõelähtme), kaasfinantseerimise (Saku) toetus.
- Sihtrühmad ja eesmärgid on selgelt sõnastatud.
- Toetust saavad enamustes omavalitsustes taotleda ka seltsingud.
- Külade toetuse puhul on oluline külavanema, külaseltsi ja küla arengukava olemasolu.
- Avalike teenuste delegeerimisi MTÜdele ja SA-le KOV kodulehe põhjal ei suutnud tuvastada.

Kas toetuse andmine ja kasutamine on läbipaistev?

- *Rahastaja veebilehel on olemas avalik teave ühenduste rahastamise põhimõtete ja tingimuste, rahastamisprotsessi ja selle tulemuste kohta.*

Kui kodulehtedelt on leitavad toetuskorrad ja enamasti ka taotlusvormid, siis vähem on aruande vorme ja praktiliselt üldse ei ole näha neid, kellele toetus on eraldatud.

- *Raha eraldatakse avaliku konkursi alusel.*

Harjumaal eraldatakse avaliku konkursi alusel erinevaid toetusi 21 KOV´is.

- *Teave ühendusele antud toetuse kohta on KOV´i kodulehel kättesaadav.*

Kui on teada, millal toetusi jagati, siis protokollide otsingust on leitav, kellele seda eraldati. Mõnes protokollis on siiski vaid lause, et toetust said kõik, kes taotlesid.

Hästi on kajastatud toetuskorrad, lisadokumendid ja rahastuse saanud ühendused Kose, Jõelähtme, Raasiku, Saue, Harku vallal.

Anija kodulehel kõik kenasti olemas 2013.aastani.

Kas on tagatud võrdne ligipääs rahastamisele?

- *On kehtestatud selged rahastamise reeglid ja valikukriteeriumid, mida rahastamisel järgitakse*

Rahastamisel jälgitakse enamasti selgeid reegleid ja valikukriteeriume, need on fikseeritud toetuskordades.

Nt. Kose vald: Külad ja alevikud, millel on valitud külavanem või alevikuvanem vastavalt Kose valla küla- ja alevikuvanema statuudile, on olemas kehtiv ja üldkoosoleku poolt kinnitatud arengukava ja kus tegutseb mittetulundusühing, mille põhikirjalistes eesmärkides sisaldub kohaliku elu edendamine ja mille liikmelisus on avalik.

- *Toetuse andmise tingimused on rahastamise eesmärgi ja otstarbe suhtes asjakohased ja põhjendatud ehk rahastamise tingimused tulenevad rahastamise eesmärgist*

Rahastamise tingimused tulenevad rahastamise eesmärgist. Rahastatakse tegevusi, mis on suunatud laiemale sihtgrupile.

Nt. Toetust makstakse Saue vallas asuva avalikkusele suunatud hoone või avalikkusele suunatud rajatise (edaspidi ühiselt objekt) projekteerimiseks, ehitamiseks või renoveerimiseks.

Kuusalu: Toetada ja arendada traditsioonilise rahvakultuuri viljelemist valla elanike hulgas

Kas rahastamine põhineb avalikul huvil ja on kooskõlas KOVi strateegiliste eesmärkidega

- *Rahastatakse eesmärke ja tegevusi, mis toetavad ühenduse liikmes- või töötajaskonnast laiema sihtgrupi huvisid.*

Kitsama sihtgrupi huve toetavaid määruseid me ei tuvastanud.

- *Ühenduste rahastamine on seostatud kohalike, strateegiliste dokumentidega (arengukavad, tegevusprogrammid, kontseptsioonid jm)*

Paljudel on nõutud seost valla arengukavaga (Aegviidu, Anija, Jõelähtme, Kose, Nissi, Raasiku, Rae, Saue vald), külade toetuse puhul küla või piirkonna arengukavaga (Anija, Kose, Raasiku). Rae vallal vajalik RVAKSi toetus kiri.

Kas ühenduste kohalikust eelarvest rahastamine on tulemuslik?

- *Rahastaja seab sellised rahastamise tingimused ja kriteeriumid, mis toetavad planeeritud eesmärkide saavutamist ja võimaldavad hinnata ühenduste rahastamise tulemuslikkust tervikuna. Rahastamistingimustes on kokku lepitud läbivad indikaatorid, rahastaja on kehtestanud nende mõõtmise/hindamise metoodika ja korra, taotluse ja aruande vorm sisaldab minimaalselt väljundindikaatoreid, võimalusel ka tulemusindikaatoreid.*

Ühenduste rahastamise tulemust on antud info põhjal võõral raske hinnata. Kohalikul tasandil on palju lisainfot, mida KOV valdab.

Konkreetsed tingimused ja kriteeriumid taotlus- ja aruandevormides sageli puuduvad. Põhirõhk on tegevustel ja eelarvel, vähem eesmärgil ja tulemustel. Aruandevormide indikaatorid on lakoonilised või puuduvad üldse.

Kas rahastamine edendab ühenduste võimekust?

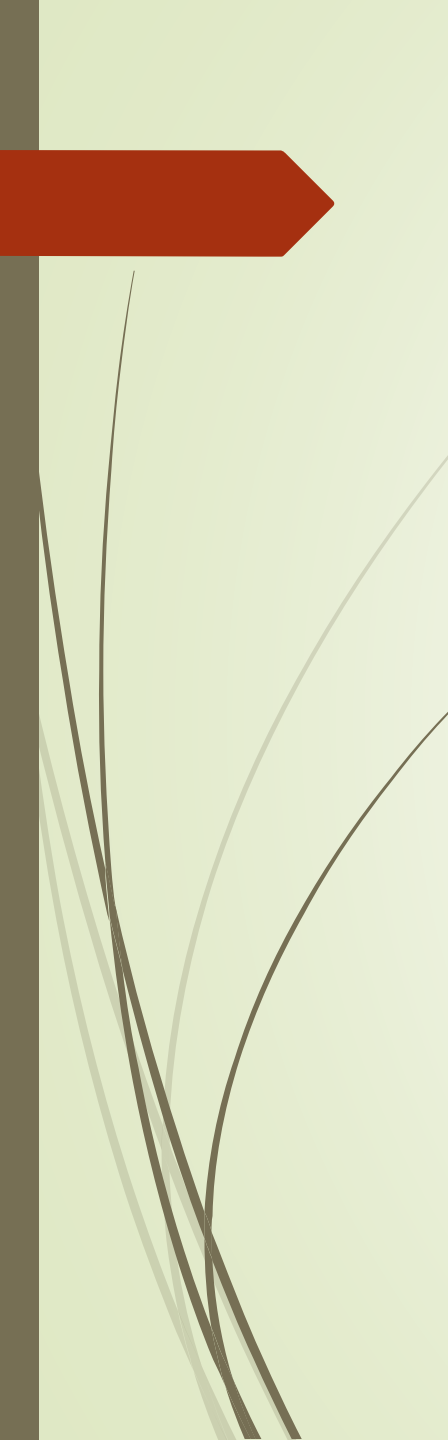
- *Tööjõukulud ning üld- ja halduskulud on abikõlbulikud kulud, mis võimaldavad ühingul panustada organisatsiooni arengusse*

Tegevustoetuse puhul on personali- ja halduskulud valdavalt abikõlbulikud. Projektitoetuse puhul, kas ei ole öeldud või mõningatel juhtudel ei ole personali- ja halduskulud abikõlbulikud.

Sageli pole määruses personali – ja halduskulude abikõlblikkuse kohta midagi öeldud, seega võib eeldada, et need on lubatud kulud.

KOVide lõikes kodanikuühendusi toetatud 2015. aastal?

- Riigiraha.fin.ee andmetel oli Harjumaal MTÜde ja SAde toetuse summa kokku 2 754 200 eurot.
- Kõige suurem oli toetus Viimsi vallas (676 000 eurot) ja kõige väiksem Padise vallas (6 500 eurot).
- Üle saja tuhande euroga on toetanud MTÜ või SA tegevust 8 omavalitsust. Alla viiekümne tuhande euro on toetanud 6 omavalitsust.
- Põhjalikumat analüüsi on üldiste andmete põhjal keeruline teha. Omavalitsuses võib MTÜ ja SA rahastamine sõltuda paljudest teguritest. Näiteks mõningad rahastused on mõnel KOVil otse omavalitsuse eelarves, teisel aga MTÜ kaudu vms (nt ringijuhendajate palgad, tasuta spordibaasid jms).

KOV	Toetuse summa 2015. aastal (eurodes)
Viimsi vald	676
Harku vald	278,1
Saue vald	263
Jõelähtme vald	242
Kuusalu vald	218,3
Maardu linn	207,6
Rae vald	143,9
Raasiku vald	108,5
Saue linn	87,4
Kose vald	73,5
Anija vald	72,4
Saku vald	68,7
Keila linn	62,4
Paldiski linn	58,7
Kiili vald	52,7
Nissi vald	50,1
Keila vald	24,6
Loksa linn	22,9
Vasalemma vald	13,9
Aegviidu vald	12,4
Kernu vald	10,6
Padise vald	6,5
HARJUMAA KOKKU	2754,2

Mis saab analüüsi tulemustest edasi?

- Kogu Eestit hõlmav analüüs valmib KÜSKil veebruaris 2017.
- KÜSK jagab tulemusi nii siseministeeriumi kui EMSLi ja e-riigi akadeemiaga, kes rahastamise korrastamise teemaga tegelevad.
- Siseministeeriumis koos käival rahastajate ümarlaura kohtumisel tutvustab KÜSK analüüsi tulemusi.
- „Ühenduste rahastamise juhendmaterjali“ uuendamisel võtab siseministeerium kogutud info aluseks. Vajadus juhendi uuendamise järele on tõstatatud.
- Kogutud info on sisendiks KÜSKile, et vajadusel vaadata üle KOPI fookus, võttes aluseks KOVide toetused ühingutele.
- MAKil on võimalus ise analüüse teha ning võtta koos KOVidega ette järgmisi samme haldusreformi valguses.

HEAKi koondatud info toetuste kohta

- ▶ Kohaliku omavalitsuse saadud toetused: <http://www.heak.ee/kohalikule-omavalitsusele>
- ▶ MTÜ toetused KOV lõikes: <http://www.heak.ee/kodanikeuhendusele/tegevuse-toetuseks>

Head
Edasimineku
Algust
Koostöös meiega!

www.heak.ee
65 66 522;
info@heak.ee